

הספד: הרב פינחס חיים ורדי (רוזנפלד)
ניתן בלווייתו, יז' אלול ה'תשע"ד, 12 בספטמבר 2014
בכפר הרא"ה

על ידי בנו משה י. ורדי
רבים מכם בלוויה זו הכירו את פינחס ורדי, אבי, עשרות שנים.
עם זאת אינני יודע כמה מכירים את סיפור חייו המלא. ברצוני לכן לספר לכם סיפור מדהים זה בשבעה פרקים.

פרק א' – ילדות:
אבא נולד ב-1927 באוראדיה, בחבל טרנסילבניה שברומניה, שהייתה ידועה גם בשם גרוסורדיין (בגרמנית) או נאד-וואראד (בהונגרית).
אבא היה בן למשפחת רבנים המתייחסת עד ל'נודע ביהודה', הרב יחזקאל לנדא, רבה של פראג במאה ה-18. אביו, משה יעקב רוזנפלד, שעל שמו אני נקרא, היה דמות מובילה בחצר חסידות ויז'ניץ בעיר, בה שירת כדיין.
בגיל שש התייתם אבא מאמו, חיה גיטל, שנפטרה כשבועיים לאחר לידת אחותו הקטנה.
לאחר כשנה נשא אביו, שנותר עם שמונה יתומים, אשה שניה.
אבא היה עילוי ונועד מגיל צעיר להיות תלמיד חכם גדול. בילדותו היה עסוק רוב הזמן בלימוד עצמי ועוד טרם מלאו לו שנים עשרה נסע ללמוד בישיבה בסיקיהיד (székelyhíd) שהיתה מרוחקת כ-30-40 ק"מ מעיר מגוריו.

פרק ב' – מלחמת העולם השנייה:
באוגוסט 1940 הועבר חלקה הצפוני של טרנסילבניה, שכלל את אוראדיה, מרומניה להונגריה, בה החלו גזרות קשות נגד היהודים כבר ב-1938. הישיבה בה למד אבא נסגרה ב-1943.
במרץ 1944 השתלטו הנאצים על הונגריה, ריכזו את היהודים בגטאות והחלו תוך כחודשיים לשלוח את היהודים בטרנספורטים לאושוויץ.
אבא, שטרם מלאו לו 17, לא האמין להבטחות עמומות על יישוב מחדש במזרח והחליט לא להצטרף למשלוח.
הוא הכין בעליית הגג בביתם מחבוא מצוייד והתחבא שם מבעוד מועד בטרם החל המשלוח.
לאחר כשבועיים הצליח לחמוק ולהתגנב דרך הגבול לרומניה, בה המלחמה עמדה לפני סיום כבר באוגוסט 1944.
אבא הוא היחיד ששרד את השואה מעשרת בני המשפחה. אביו, אמו השנייה, שש אחיותיו ואחיו לא זכו להגיע לקבר ישראל, לו זכתה בעצם רק אמו, שמתה עליו בילדותו.

פרק ג' – תקומה:
אחרי המלחמה הגיע אבא למחנה עקורים בגרמניה, ופגש שם את אמה, צפורה מנדל, ששרדה את אושוויץ לאחר שאיבדה כמעט את כל משפחתה. אח אחד ויחיד שרד.
אחרי ששרדו את גהינום השואה החליטו הורי לעלות לארץ ישראל ולהתחיל חיים חדשים.
הם עלו יחד עם קבוצתם בעלייה לא חוקית, אמי – מעט לפני הכרזת האו"ם על הקמת מדינת ישראל, ואבי כחודש וחצי אחריה.
הם השתתפו במלחמת השחרור ונשאו ב-1949 בבארות יצחק של אז, 'עוטף עזה' של היום, כשלושה שבועות לאחר חתימה הסכם שביתת הנשק עם מצריים.
ביום בו נולדה אחותי שינו את שם משפחתם החדש מרוזנפלד לורדי.
ב-1950 השתתפו בהקמת קיבוץ חדש 'ניר עציון', לזכר כפר עציון, בו הולידו את שלושת ילדיהם: אחותי רבקה, אותי – משה, ואחי נפתלי.
אצל אבא, העילוי התלמודי, התגלה כושר טכני מעולה וידיים מצוינות.
עוד מבארות יצחק נשלח לקורס מכונאות בגבעת ברנר ובניר עציון החל לעבוד כמסגר.
(כילד אהבתי מאוד את המסגרייה, שסיפקה לי שעות הרבה של שעשועים).
בקורס המכונאות חסך אבא את דמי הנסיעות שקיבל ע"י שימוש בטרמפים וקנה בהמשך ש"ס קטן, שהווה הבסיס לספרייה ענפה של כ-3,000 ספר בעיקר בתחומי היהדות.
בעת אשפוזו של אבא ב'שיקום' נאלצנו לארוז ספרייה זו תוך מחשבה להתאים את הבית למצבו הפיזי החדש של אבא. התחושה בעת המעשה הייתה של קבורה. הספרייה הריקה נראתה כגן חרב.

פרק ד' – הוראה:

ב-1959 החליט אבא לחזור לשורשיו העיוניים. הוא נשלח ע"י המשק לסמינר המורים ליפשיץ בירושלים, אף שבעצם לא הייתה בידי כל תעודה רשמית של חינוך כלשהו, היות שברומניה שיחד אביו את הרשויות כדי לפטור אותו משנות החינוך היסודי. עם סיום הסמינר לאחר כשנתיים הפך מורה בבית הספר הממלכתי-דתי שבניר עציון ולאחר שנים מספר הפך עוזר מנהל. אותי החל אבא ללמד תלמוד בגיל 10. בערך באותה תקופה קיבל אבא תעודת סמיכה לרבנות ותקופת מה נחשב אף כרב של ניר עציון.

פרק ה' – כפר הרא"ה:

לצד עבודתו ההוראה הרשמית לימד אבא במסגרות התנדבותיות שונות, בין היתר בבית הבראה שבניר עציון. פרופסור מבר אילן שהיה מלוקחי שיעוריו התרשם מאוד מלמדנותו ובעיקר מהנטייה האקדמית הטבעית שהשתקפה בהם ושכנע את אבא להוסיף להשכלתו אקדמיה של ממש. אבא ביקש לצמצם את משרת ההוראה שלו לכלל משרה יחידה, על מנת שיוכל להוסיף בצידה לימודי אקדמיים, אך הבקשה לא אושרה ע"י אספת החברים. אך אבא היה נחוש ברצונו ללמוד באוניברסיטה. רצה הגורל ואותה עת התפנתה משרת ניהול התיכון בישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה וכך עברנו לכפר הרא"ה. במקביל החל אבא בלימודי תלמוד באוניברסיטת בר-אילן וסיים את התואר הראשון. במקביל ללימוד התואר השני החל עובד כעוזר הוראה בלימוד יסוד ביהדות והמשיך בכך שנים רבות. כמנהל התיכון בי"ע כפר הרא"ה המשיך עד 1980.

פרק ו' – משרד החינוך:

עוד ב-1975 נטל אבא שנת חופשה בה הרחיב את פעולתו החינוכית ומילא משרת מפקח במשרד החינוך. עם פרישתו מניהול התיכון ב-1980 עבר למשרת פיקוח קבועה בחינוך הממלכתי דתי, בכך המשיך עד לפרישתו ב-1992. ב-2002 זכה להוקרה כיקיר החינוך הדתי על פעילותו לאורך השנים בתחום. עם סיום עבודתו של אבא בי"ע כפר הרא"ה היה על הורי לעזוב את דירתם השכורה שבבית הרמי"ם. הם חלו לבנות את ביתם בשכונת בית חזון הצמודה לשיבה ועברו אליו ב-1983. כישוריו המכניים של אבא באו בעת בניית הבית לכלל ביטוי רב בתחום רבים ומגוונים. בשלהי 1990 עלתה ארצה משפחת עולים צעירה מביילורוסיה והשתכנו בכפר הרא"ה. הורי 'אמצו' את בני המשפחה, מיכאל וטניה שולמן ושני ילדיהם, שבח ואלכס, והם נהיו חלק ממשפחת ורדי המורחבת. הבנים ושתי הבנות שנוספו תוצרת ישראל, אילנה ושני, התייחסו להורי כסבא וסבתא בפועל.

פרק ז' – תלמוד תורה.

אחרי פרישתו ב-1992 ומשנפטר מעול הפרנסה, הקדיש אבא את עצמו בעשרים השנים הבאות לייעוד המרכזי בחיים – תלמוד תורה, לימוד והוראת תורה. בכפר הרא"ה החל אבא כשנתיים לאחר המעבר לכפר, לצד עבודת הניהול והוראה הרשמיים, בהעברת שיעור בתלמוד מדי שבת לצעירי הכפר, שביקשו ממנו שיעור שבועי. השיעור 'לצעירים', הנמצאים כבר בשלהי שנות השבעים שלהם, נמשך כ-44 שנים עד תחילת 2013. שיעורים נוספים במסגרות שונות נוספו במשך השנים, כולל לימוד טלפוני עם בן שכן שלא רצה שלימודם יתנתק עם עזיבתו את הכפר. אבא לא אהב פלפול. הוא שם דגש על פשטות ובהירות ושאל תמיד לחשוף את המימד ההיסטורי של התפתחות ההלכה.

בסוף 2004 סבל אבא מאירוע של קרישת דם ברגל. זו הייתה נקודת מפנה מבחינת בריאותו, שאחריה נאלץ להיתמך ע"י מטפלות. לאורך השנים נעזר במספר מטפלות פיליפיניות מסורות וטובות לב – קריסטיין בתחילה, אימלדה אח"כ ובאחרונה ג'וסלין שהצטרפה לאימלדה. שתיהן תמכו באבא במסירות עד סופו. עם הידרדרות מצבו הבריאותי נאלץ אבא לצמצם את פעילותו החינוכית. לפני פחות משנתיים פרש מה'שיעור לצעירים'. "אינני יכול יותר", הודה בצער. גם השתתפותו הפעילה בבית הכנסת הפכה קשה יותר ויותר. התמיכה של הקהילה המקומית בתקופה זו הפכה התעצמה בתדירותה וחשיבותה. חברים רבים המשיכו לבקר וללמוד אתו. בתחילת אוגוסט 2014 נפל אבא בחדרה ושבר את ירכו. הוא אושפז, נותח והועבר לאחר אשפוז לשיקום. למרות רצונו העז לשוב הביתה, הוא לא זכה לכך.

בשבת בששה בספטמבר פרץ אצלו דימום פנימי קשה והוא הובהל חזרה מהשיקום לבית החולים במצב של הלם. מאז לא שב להכרה מלאה.

אני הגעתי ארצה בליל התשעה בספטמבר וראיתיו למחרת. בדברנו אליו הוא הגיב אך כבר לא יכול היה לדבר.

הימים האחרונים היו קרב קשה עם המוות המתקרב, ההיפך ממיתת נשיקה, כהוצאת קוץ מגיזת צמר. בסביבות השעה אחת בבוקר יז' באלול ה'תשע"ד (12 בספטמבר 2014) "נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש".

ביטויים רבים ביהדות מתייחסים למוות: "מת", "נפטר", "חלף מן העולם", "נסתלק"...

על אבא מתאים לומר "נקרא לשיבה של מעלה".